

oponentský posudek

Kristýna Šrámková si jako téma pro svou bakalářskou práci zvolila analýzu Suity A dur op. 98 Antonína Dvořáka z roku 1894, jediného klavírního díla započatého a dokončeného během skladatelova působení v USA a zároveň jediné jeho kompozice pro dvouruční klavír, kterou Dvořák instrumentoval do orchestrální podoby. Právě na srovnání původní klavírní a o rok mladší orchestrální podoby díla se autorka ve své práci soustředila nejvíce. Zaměřila se, dle vlastních slov, především na způsob Dvořákova přenesení klavírní techniky do zvuku symfonického orchestru, tedy na způsob instrumentace. Důraz klade zejména na oblast specifických prvků vyskytujících se v Dvořákových skladbách vzniklých v USA (resp. pod dojmem tamní hudební kultury).

Tématem, které prvky a proč vlastně byly a jsou v Dvořákově hudbě považovány za typicky americké, se autorka poměrně obsáhle zabývá v první kapitole své práce. Opírá se zde jednak o dobové kritiky a fejetony Eduarda Hanslicka a jednak o koncepci Antonína Sychry, neboť právě tito autoři věnovali specifičnosti zvuku Dvořákových skladeb z amerického období ve svých textech velký prostor. Je potěšující, že autorka náležitě zdůrazňuje fakt, že to byli právě doboví posluchači a kritici, kteří jako první „definovali“, co je pro českého resp. evropského posluchače na těchto Dvořákových skladbách exotické. Obě koncepce, Hanslickovu i Sychrovu, autorka v úvodní části práce přehledně shrnuje, poukazuje na rozdílnost přístupu obou autorů k této problematice a ve třetí kapitole věnované analýze Suity pak na množství prvků považovaných za „typicky americké“ upozorňuje, samozřejmě včetně notových příkladů. Ve své analýze se ale kromě oblasti instrumentace a výčtu amerických prvků zabývá i rozbořením dalších formotvorných složek díla jako je formální uspořádání jednotlivých vět a jejich témat, harmonický průběh skladby a samozřejmě oblast rytmiky, která je u Dvořáka zvláště specifická. Upozorňuje také na některé odlišnosti notového textu klavírní a orchestrální verze Suity.

Pokud jde o zbývající kapitoly bakalářské práce, v nich se autorka věnuje stavu bádání, ze kterého je patrné pečlivé studium v podstatě veškeré relevantní literatury, dále pramenné situaci související se Suitou A dur a začlenění této Dvořákovy skladby a vůbec autorova amerického období do kontextu jeho života a díla. V těchto „obecných“ kapitolách se však autorka bohužel nevyvarovala některých nepřesností a nejednoznačných tvrzení. Tak např. zařazení A. Dvořáka k současníkům F. Chopina (s. 16), označení Dvořákových Humoresek op. 101 jeho posledním dílem komponovaným pro klavír (s. 17), nejasný je ostatně i autorkou uváděný celkový počet Dvořákových klavírních kompozic (s. 16). V popisu pramenů (s. 24-26) pak mj. postrádám alespoň stručnou zmínku o dnes nezvěstném dobovém opisu klavírní verze Suity, který sehrál důležitou roli v procesu vzniku definitivní podoby tohoto díla. V kapitole věnované srovnávací analýze, která je podle mého mínění velmi zdařilá, bych pouze polemizovala např. s tvrzením, že jedno z kontrastních témat třetí věty je zakotveno v tónině C dur (podle mého názoru se jedná o a moll) a že třetí opakování úvodního tématu této věty se v klavírní verzi Suity shoduje s jeho prvním uvedením (s. 36). Při porovnání obou míst jsou odlišnosti jasně patrné.

Ostatní postřehy k předkládané bakalářské práci se týkají převážně způsobu formulování konkrétních vět a spíše než výčet nedostatků nechť poslouží autorce jako zpětná vazba a upozornění do budoucna, kdy bude pravděpodobně tvořit další písemné práce. Z textu této práce mi na některých místech není až tak úplně jasné, kdo je mluvčím toho kterého názoru – zda se jedná o jeho převzetí z literatury nebo jde o vlastní postřeh autorky. Tato otázka se týká např. tvrzení, že Suita A dur odráží skladatelův stesk po domově (s. 10), dále že „klavír je svými výrazovými prostředky pro Suitu nedostačující“ (s. 18) nebo že „Suita A dur působí z důvodu své koncepce v porovnání s ostatním klavírním dílem nesourodě a těžko uchopitelně“ (s. 17). Nedozvíme se ani to, kdo tyto názory zastává, ani jestli a proč jsou nebo nejsou pravdivé. Byť je poznámkový aparát bohatý, možná by textu prospělo více přímých citací studované literatury, příp. jiný způsob určení autora daného tvrzení. Ostatně na některých místech uvedení zdroje úplně chybí – např. na s. 10, kde autorka píše, že Dvořákův Koncert pro violoncello je dnes nejhranějším cellovým koncertem, nebo v případě uvedení data premiéry Suity (s. 18).

Na jiných místech by si zase text zasloužil tzv. „dotáhnout“ – doplnit k výčtu skladeb opusová čísla nebo roky jejich vzniku (např. hned na s. 7 v pozn. 1), konkretizovat dobu vzniku autografu Suity (s. 18), uvést, že píseň „Kéž duch můj sám“, jejíž melodii Dvořák použil hned v několika svých dílech, pochází z jeho písňového cyklu Čtyři písně op. 82 (s. 14), v případě z korespondence uvést všechny svazky, které obsahují dokumenty k období Dvořákova pobytu v USA (s. 25) apod. Poněkud rušivě pak v textu působí některá slovní spojení jako např. „revivaly forem jako je suita a serenáda“ (s. 27), „téma evokující vítr širokých amerických plání“ (s. 35) nebo hudba připomínající svou pulsací „rozjetý vlak, z jehož okna mohl Dvořák pozorovat širokou americkou krajinu“ (s. 38). Navíc ani zde není jasné, zda se jedná o názory převzaté z literatury nebo o postřehy autorky. Naznačené nedostatky je však možné z velké části označit spíše za drobnosti, podobně jako některé nepřesnosti jazykové nebo neúplné bibliografické údaje v odkazech na články z tisku.

Jako celek hodnotím předkládanou bakalářskou práci velmi pozitivně a nemám k jejímu obsahu a způsobu zpracování žádné závažné výhrady. Domnívám se, že představuje zajímavý příspěvek k poznání některých specifíků Dvořákovy hudby amerického období, po obsahové i formální stránce plně vyhovuje nárokům kladeným obvykle na tento druh prací, a proto ji doporučuji k obhajobě. Navrhované hodnocení – výborně.

V Praze 5. září 2012

Mgr. Helena Matějčková